Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
2026-cı il 23 sentyabr tarixli Sərəncamı ilə
təsdiq edilmişdir

Azərbaycan Respublikasında dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesinin inkişafına dair 2027−2030-cu illər üçün

Dövlət Proqramı

1. Qısa xülasə

"Azərbaycan Respublikasında dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesinin inkişafına dair 2027–2030-cu illər üçün Dövlət Proqramı" (bundan sonra – Dövlət Proqramı) ölkədə dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesinin (bundan sonra – müvafiq sahə) dayanıqlı inkişafının təmin edilməsi, yüksək əlavə dəyər yaradan istehsalın genişləndirilməsi və qeyri-neft sənayesinin rəqabət qabiliyyətinin artırılması məqsədilə hazırlanmışdır.

Dövlət Proqramı müvafiq sahənin mineral-xammal bazasının genişləndirilməsi, müasir texnologiyaların tətbiqi ilə hasilat və emal gücünün artırılması, ekoloji dayanıqlılığın təmin edilməsi, insan kapitalının inkişafı və investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində sistemli tədbirlərin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur. Bu çərçivədə, xammaldan başlayaraq emal və yüksək əlavə dəyər yaradan son məhsuladək dəyər zəncirinin formalaşdırılması sənayeləşmənin dərinləşməsinə və ixrac potensialının artırılmasına xidmət edəcəkdir. Eyni zamanda, iri investisiya layihələrinin reallaşdırılması üçün özəl sektorun, o cümlədən xarici investorların cəlbi və dövlət–özəl əməkdaşlığı mexanizmlərinin genişləndirilməsi də təmin ediləcəkdir.

Dövlət Proqramı hazırlanarkən qlobal enerji keçidi, rəqəmsallaşma və yüksək texnologiyaların inkişafı fonunda strateji əhəmiyyətli minerallara tələbatın artması, beynəlxalq təchizat zəncirlərində baş verən transformasiya prosesləri, ölkənin mövcud mineral-xammal potensialı, əlverişli geostrateji mövqeyi, inkişaf etmiş enerji və nəqliyyat infrastrukturu, sənaye potensialı, eləcə də Orta Dəhlizin yaratdığı iqtisadi imkanlar nəzərə alınmışdır. Bu amillər strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla), qara, əlvan və qiymətli metalların hasilatı və emalının genişləndirilməsi, investisiyaların cəlb edilməsi, regional istehsal və logistika əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi və Azərbaycan Respublikasının qlobal əlavə dəyər zəncirlərində iştirakının gücləndirilməsi üçün əlavə imkanlar yaradır.

Dövlət Proqramının icrası nəticəsində müvafiq sahədə istehsal və emal potensialının yüksəldilməsi, rəqabətqabiliyyətli və yüksək əlavə dəyər yaradan məhsulların istehsalının genişləndirilməsi, investisiyaların cəlbinin və qeyri-neft ixracının artırılması, yeni iş yerlərinin yaradılması, habelə regionların sosial-iqtisadi inkişafına töhfənin gücləndirilməsi gözlənilir.

2. Qlobal trendlər

Müasir qlobal iqtisadiyyat yaşıl enerji keçidi, rəqəmsallaşma, yüksək texnologiyalı sənayenin sürətli inkişafı, təchizat zəncirlərinin yenidən formalaşması və iqtisadi təhlükəsizlik amillərinin güclənməsi ilə xarakterizə olunur. Bu proseslər qara, əlvan və qiymətli metalların, habelə strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) qlobal iqtisadiyyat və sənaye üçün vacibliyini daha da artırmışdır.

Xüsusilə, bərpa olunan enerji mənbələri, elektrikli nəqliyyat, enerji saxlama sistemləri, yarımkeçiricilər, süni intellekt infrastrukturu və müdafiə sənayesinin inkişafı sözügedən resurslara qlobal tələbin uzunmüddətli artmasını şərtləndirən əsas amillərdən biridir.

Belə olan şəraitdə dünya ölkələrinin sənaye siyasətində mineral ehtiyatların hasilatı ilə yanaşı, onların emalına və yüksək əlavə dəyər yaradan məhsulların istehsalına da diqqət artmışdır. Əlavə dəyər zəncirinin ölkə daxilində formalaşması, istehsalın rəqəmsallaşması, resurs və enerji səmərəliliyinin artırılması, “dairəvi” iqtisadiyyat prinsipinin tətbiqi və aşağı karbon emissiyalı texnologiyalara keçid metallurgiya sənayesinin əsas inkişaf istiqamətlərinə çevrilmişdir.

Beynəlxalq təcrübə göstərir ki, dağ-mədən sektorunun rəqabət qabiliyyəti və iqtisadi səmərəliliyi yalnız mineral ehtiyatların hasilatı ilə deyil, onların dərin emalı, yüksək əlavə dəyər yaradan məhsulların istehsalı və qlobal dəyər zəncirlərinə inteqrasiyası ilə müəyyən olunur. Bu baxımdan Çin Xalq Respublikası strateji əhəmiyyətli mineralların (o cümlədən nadir torpaq elementlərinin) emalı üzrə qlobal lider mövqe qazanmış, Avropa İttifaqı strateji xammalın hasilatını, emalı və təkrar emalını prioritet istiqamət kimi müəyyən etmiş, Kanada və Avstraliya strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) inkişafı üzrə milli strategiya qəbul etmiş, İndoneziya isə xam nikel filizinin ixracına məhdudiyyət tətbiq etməklə ölkədaxili metallurgiya və emal sənayesinin sürətli inkişafını hədəfləmişdir.

Eyni zamanda, Finlandiya və İsveç aşağı karbonlu metallurgiya və innovativ polad istehsalı, Norveç bərpa olunan enerji əsasında “yaşıl alüminium” istehsalı, Çili və Peru mis sənayesinin inkişafı və beynəlxalq bazarlara inteqrasiyası, Qazaxıstan isə strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) geoloji kəşfiyyatı və emalı sənayesinin inkişafı istiqamətində mühüm təcrübə əldə etmişdir. Həmin təcrübələr göstərir ki, mineral resurslardan yüksək iqtisadi səmərə əldə olunması geoloji məlumatların keyfiyyəti, dərin emal zəncirinin inkişafı, innovasiya, rəqəmsallaşma və əlverişli investisiya mühitinin formalaşdırılması ilə birbaşa bağlıdır.

Bununla yanaşı, son illərdə müvafiq sahədə rəqəmsal transformasiya sürətlənmişdir. Süni intellekt, əşyaların interneti (IoT), uzaqdan monitorinq sistemləri, rəqəmsal əkiz (Digital Twin), avtomatlaşdırılmış mədən idarəetməsi və böyük verilənlərə əsaslanan analitik həllər hasilatın səmərəliliyinin artırılması, əməliyyat xərclərinin azaldılması və istehsal təhlükəsizliyinin yüksəldilməsi baxımından əsas inkişaf istiqamətlərinə çevrilmişdir.

Əlavə olaraq, geosiyasi dəyişikliklər və beynəlxalq təchizat zəncirlərinin şaxələndirilməsi nəticəsində regional istehsal və emal mərkəzlərinin rolu artmışdır. Bu baxımdan Orta Dəhlizin inkişafı Avropa ilə Asiya arasında nəqliyyat-logistika əlaqələrinin genişləndirilməsi ilə yanaşı, regional sənaye kooperasiyasının və əlavə dəyər zəncirlərinin inkişafı üçün yeni imkanlar yaradır. Mərkəzi Asiya və Cənubi Qafqaz ölkələrinin mineral-xammal potensialı və qlobal bazarlara çıxış imkanlarının genişlənməsi regionda emal sənayesinin inkişafı və istehsal əlaqələrinin gücləndirilməsi üçün əlavə imkanlar formalaşdırır.

Belə qlobal şəraitdə Azərbaycan Respublikasının mövcud mineral-xammal potensialı, əlverişli geostrateji mövqeyi, inkişaf etmiş enerji və nəqliyyat infrastrukturu, sənaye potensialı və Orta Dəhliz üzərində yerləşməsi müvafiq sahənin inkişafı üçün geniş imkanlar açır. Bu imkanlardan səmərəli istifadə yerli mineral-xammal bazasının iqtisadi dövriyyəyə cəlb edilməsinə, emal dərinliyinin artırılmasına, yüksək əlavə dəyər yaradan istehsalın genişləndirilməsinə, investisiyaların cəlbinə, qeyri-neft ixracının artırılmasına və Azərbaycan Respublikasının regional və qlobal əlavə dəyər zəncirlərində iştirakının gücləndirilməsinə xidmət edə bilər.

3. Mövcud vəziyyətin təhlili

Son illərdə Azərbaycan Respublikasında müvafiq sahənin inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atılmışdır. Bu çərçivədə, Gəncə şəhərində alüminium istehsalı müəssisəsinin fəaliyyəti təmin edilmiş, "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən əlvan və qiymətli metal yataqları sənaye istismarına cəlb olunmuşdur. Eyni zamanda, Daşkəsən rayonunda Çovdar İnteqrəolunmuş Regional Emal Sahəsi (ÇİRES) və Gədəbəy rayonunda Filiz Emalı Zavodu istifadəyə verilmiş, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yerləşən Dəmirli mədən-filiz yatağında mis konsentratının istehsalına başlanılmışdır.

Son dövrlərdə ölkədə əlvan və qiymətli metallar üzrə istehsal və ixrac göstəricilərində əhəmiyyətli artım müşahidə olunmuşdur. 2015–2025-ci illərdə qızıl istehsalı 33 faiz artaraq 2965,0 kiloqrama, gümüş istehsalı 27,5 dəfə artaraq 3646,0 kiloqrama, mis konsentratı istehsalı isə 8,1 dəfə artaraq 7,8 min tona çatmışdır. Eyni dövrdə qızıl ixracı 326,2 milyon ABŞ dollarına çataraq 3,9 dəfə artmış, gümüş ixracı 2,7 milyon ABŞ dolları olmaqla 27 dəfə, mis ixracı isə 37,8 milyon ABŞ dollarına yüksələrək 3,8 dəfə artmışdir.

Bununla yanaşı, ölkədə mineral-xammal bazasının genişləndirilməsi istiqamətində geoloji kəşfiyyat işləri davam etdirilir. Xüsusilə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yerləşən əlvan və qiymətli metal yataqları, eləcə də strateji əhəmiyyətli minerallar (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) müvafiq sahənin uzunmüddətli inkişafı baxımından mühüm resurs potensialı formalaşdırır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 16 mart tarixli 1941 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Yerin təkinin geoloji öyrənilməsinə və mineral xammal bazasından səmərəli istifadəyə dair 2020–2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı" və 2022-ci il 16 noyabr tarixli 3587 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı" çərçivəsində, habelə qurumların fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən ölkədə genişmiqyaslı regional axtarış-qiymətləndirmə işləri həyata keçirilmişdir. Bu işlər Şərqi Zəngəzur, Qarabağ və Qazax–Tovuz iqtisadi rayonlarını, həmçinin Daşkəsən, Göygöl, Goranboy rayonlarını və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Culfa, Şahbuz və Ordubad inzibati ərazi vahidlərini özündə birləşdirir. Aparılmış işlərin nəticəsində əvvəllər məlum olmayan bir sıra perspektivli filiz məntəqələri, o cümlədən Qaratağlar (Daşkəsən), Bəylik (Kəlbəcər) qızıl təzahürləri müəyyən edilmişdir. Qeyd edilən ərazilər üzrə kompleks axtarış-qiymətləndirmə mərhələsinin tam başa çatdırılması, mövcud geoloji xəritələrin və məlumat bazasının yenilənməsi, eləcə də ilkin kəşfiyyat mərhələsi üçün perspektivli sahələrin müəyyənləşdirilməsi nəzərdə tutulur.

Eyni zamanda, Daşkəsən dəmir filizi yataqlarının iqtisadi dövriyyəyə cəlb olunması və Qərb Sənaye Parkının yaradılması ölkədə qara metallurgiya sənayesinin inkişafına və filizdən son məhsuladək inteqrə olunmuş istehsal zəncirinin formalaşdırılmasına təkan verir.

Hazırda ölkədə qara metal məmulatları istehsalı sahəsində fəaliyyət göstərən müəssisələr əsasən idxal olunan pəstah və metal qırıntılarından istifadə edir ki, bu da yerli xammal bazasının inkişaf etdirilməsini və inteqrə olunmuş metallurgiya istehsal zəncirinin formalaşdırılmasını aktuallaşdırır.

Beləliklə, əldə olunan nəticələr ölkədə müvafiq sahənin inkişafı üçün möhkəm baza formalaşdırmış, investisiya cəlbediciliyini artırmış və onun sənayeləşmə siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrilməsinə şərait yaratmışdır.

Bununla yanaşı, müvafiq sahədə bir sıra struktur çağırışları qalmaqdadır. Metal filizlərinin tam emal zəncirinə inteqrasiyası, yüksək əlavə dəyərli metal məhsullarının istehsalı, strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) sənaye emalı, geoloji məlumatların hazırlanması və təqdim edilməsinin beynəlxalq hesabatlılıq standartlarına uyğunlaşdırılması, istehsalın enerji səmərəliliyinin artırılması və rəqəmsal texnologiyaların tətbiqinin genişləndirilməsi vacib istiqamətlərdir. Eyni zamanda, qlobal yaşıl transformasiya, karbon tənzimlənməsi mexanizmləri və strateji əhəmiyyətli minerallara (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) artan beynəlxalq tələbat müvafiq sahənin rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsini, dəyər zəncirinin dərinləşdirilməsini və ixracyönümlü yüksək texnologiyalı metallurgiya istehsalının genişləndirilməsini zəruri edir və bu şəraitdə Azərbaycan Respublikasının dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesinin yeni inkişaf mərhələsinə keçidi, mineral ehtiyatlardan daha səmərəli istifadə, yüksək əlavə dəyər yaradan istehsalın genişləndirilməsi və müvafiq sahənin rəqabət qabiliyyətinin artırılması məqsədilə aşağıdakı kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi önəmlidir:

3.1. müvafiq sahənin inkişafının təmini məqsədilə normativ hüquqi bazanın gücləndirilməsi, tənzimləmə mexanizmlərinin müasirləşdirilməsi, investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, habelə dövlət dəstəyi və investisiyaların təşviqi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi mühüm şərtdir;

3.2 mineral-xammal bazasının davamlı inkişafı və yüksək əlavə dəyər yaradan istehsalın genişləndirilməsi üçün geoloji öyrənilmə səviyyəsinin yüksəldilməsi, perspektivli yataqların aşkar olunması, ehtiyatların beynəlxalq standartlara uyğun qiymətləndirilməsinin genişləndirilməsi, müasir geoloji kəşfiyyat texnologiyalarının tətbiqi, mövcud emal güclərinin artırılması, istehsal zəncirinin dərinləşdirilməsi və yüksək texnologiyalı metal məhsullarının istehsalının inkişaf etdirilməsi vacibdir;

3.3. müvafiq sahənin texnoloji dərinliyinin artırılması məqsədilə rəqəmsal texnologiyaların, süni intellekt həllərinin, avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemlərinin və məlumat əsaslı qərar qəbuletmə mexanizmlərinin tətbiqinin genişləndirilməsi, istehsalın səmərəliliyi və məhsuldarlığı, habelə resurslardan effektiv istifadə mühüm prioritetdir;

3.4. qlobal yaşıl transformasiya proseslərinə uyğun olaraq enerji səmərəliliyinin artırılması, aşağı karbonlu istehsal texnologiyalarının tətbiqi, beynəlxalq ekoloji standartlara uyğunlaşma və karbon tənzimlənməsi mexanizmlərinə adaptasiya müvafiq sahənin dayanıqlı inkişafının əsas şərtlərindəndir;

3.5. müvafiq sahənin uzunmüddətli rəqabət qabiliyyətinin təmini məqsədilə ixtisaslı insan kapitalının formalaşdırılması, elm–təhsil–istehsal əməkdaşlığının gücləndirilməsi, tətbiqi elmi tədqiqatların və innovasiya ekosisteminin inkişaf etdirilməsi, ixrac bazarlarının şaxələndirilməsi, logistika və enerji xərclərinin optimallaşdırılması istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Mövcud vəziyyət, inkişaf meyilləri və struktur çağırışları nəzərə alınmaqla, müvafiq sahənin güclü və zəif tərəflərinin, mövcud imkanların və potensial risklərin müəyyən edilməsi məqsədilə GZİT (Güclü və Zəif tərəflər, İmkanlar və Təhlükələr) təhlili aparılmışdır.

Güclü tərəflər	Zəif tərəflər
• Müvafiq sahənin inkişafını dəstəkləyən investisiya və təşviq mexanizmlərinin mövcudluğu	• Aparıcı mədən ölkələri ilə müqayisədə yataqların əksəriyyətinin orta və kiçik həcmli olması

• Qara, əlvan və qiymətli metallar üzrə təsdiq edilmiş mineral ehtiyatların mövcudluğu	• Bir sıra perspektivli yataqlar üzrə geoloji öyrənilmə və ehtiyatların qiymətləndirilməsi səviyyəsinin yetərli olmaması
• Alüminium, mis emalı və qara metallurgiya sahəsində formalaşmış istehsal infrastrukturu	• Metal filizlərinin emal dərinliyinin və yüksək əlavə dəyər yaradan məhsulların istehsal səviyyəsinin məhdud olması
• Müvafiq sahədə formalaşmış istehsal təcrübəsi və mövcud kadr bazası	• Müasir texnologiyalar üzrə ixtisaslı mühəndis və texniki kadr təminatının məhdudluğu
• Enerji təminatı imkanlarının və inkişaf etmiş enerji infrastrukturunun mövcudluğu	• İstehsal proseslərində rəqəmsal texnologiyaların tətbiq səviyyəsinin aşağı olması
• Əlverişli geostrateji mövqe və beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinə çıxış imkanları	• Ekoloji, sosial və korporativ idarəetmə (bundan sonra – ESG) prinsiplərinin və beynəlxalq davamlılıq standartlarının tətbiqinin genişləndirilməsinə ehtiyacın olması
• İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə yaradılmış və inkişaf etdirilən nəqliyyat və mühəndis-kommunikasiya infrastrukturu	• Açıq dənizə birbaşa çıxışın olmaması ilə əlaqədar xarici bazarlara daşınmada əlavə logistika xərclərinin yaranması
İmkanlar	**Təhlükələr**
• Filizçay, Söyüdlü (Zod) və digər perspektivli yataqların iqtisadi dövriyyəyə cəlb edilməsi	• Qlobal metal bazarlarında qiymətlərin yüksək dəyişkənliyi
• Strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) mövcud geoloji potensialının iqtisadi dövriyyəyə cəlb edilməsi	• Beynəlxalq ekoloji tələblərin və karbon tənzimləmə mexanizmlərinin, o cümlədən Avropa İttifaqının Karbon Sərhəd Tənzimləmə Mexanizminin (CBAM) tələblərinin sərtləşməsinin istehsal xərclərinə və ixrac imkanlarına təsiri
• Yaşıl enerji keçidi, yüksək texnologiyaların inkişafı və qlobal təchizat zəncirlərinin şaxələndirilməsi fonunda strateji əhəmiyyətli minerallara artan tələbat və Azərbaycan Respublikasının regional təchizat və emal mərkəzi kimi mövqeyinin gücləndirilməsi imkanları	
• Orta Dəhlizin inkişafı və Azərbaycan Respublikasının tranzit-logistika potensialının gücləndirilməsi	• Böyük ehtiyatlara və inkişaf etmiş emal sənayesinə malik ölkələrlə rəqabətin güclənməsi
• Sənaye parklarının, sənaye klasterlərinin və dəyər zəncirlərinin inkişaf etdirilməsi	• Regional geosiyasi risklərin investisiya, logistika və ixrac marşrutlarına mümkün təsirləri
• Özəl və xarici investisiyaların, texnologiya transferinin və beynəlxalq tərəfdaşlıqların genişləndirilməsi	• Qlobal iqtisadi artımın zəifləməsi nəticəsində metallurgiya məhsullarına tələbatın azalması
• Dairəvi iqtisadiyyatın və metal tullantılarının təkrar emalının inkişaf etdirilməsi	• Strateji əhəmiyyətli minerallar üzrə qlobal rəqabətin, texnoloji və ticarət məhdudiyyətlərinin güclənməsi və qabaqcıl emal texnologiyalarına çıxış imkanlarının məhdudlaşması

	• Su resurslarının məhdudluğu və iqlim dəyişikliklərinin istehsal proseslərinə mümkün təsirləri

GZİT təhlili göstərir ki, müvafiq sahənin inkişafı üçün əlverişli resurs, institusional və makroiqtisadi baza formalaşmışdır. Bununla yanaşı, emal zəncirinin dərinləşdirilməsi, geoloji kəşfiyyatın genişləndirilməsi, texnoloji modernləşmə, ixtisaslı kadr hazırlığı və rəqabətqabiliyyətli istehsalın inkişafı müvafiq sahənin əsas çağırışları olaraq qalır. Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan tədbirlər bu çağırışların aradan qaldırılmasına, mövcud imkanlardan səmərəli istifadəyə və xarici risklərin təsirinin azaldılmasına yönəlmişdir.

Beləliklə, qarşıdakı dövrdə mineral-xammal potensialından səmərəli istifadə, strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla), qara və əlvan metalların hasilatı və emalının genişləndirilməsi, yüksək əlavə dəyər yaradan istehsalın inkişafı və Azərbaycan Respublikasının qlobal əlavə dəyər zəncirində mövqeyinin gücləndirilməsi dövlət siyasətinin əsas prioritetləri olacaqdır.

4. Dövlət Proqramının hədəf göstəriciləri

Dövlət Proqramının icrası nəticəsində 2030-cu ilədək müvafiq sahənin inkişafı üzrə aşağıdakı əsas hədəf göstəricilərinə nail olunması nəzərdə tutulur:

4.1. hasilat və mineral-xammal bazasının inkişafı:

4.1.1. “Yerin təkinin geoloji öyrənilməsinə və mineral xammal bazasından səmərəli istifadəyə dair 2020–2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı”nın və “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”nın nəticələri nəzərə alınmaqla, geoloji kəşfiyyat işlərinin aparıldığı ərazilərin ümumi əhatə dairəsinin 15 000 km²-ə çatdırılması;

4.1.2. yeni faydalı qazıntı yataqlarının aşkar edilməsi, mövcud yataqların ehtiyatlarının dəqiqləşdirilməsi və sənaye üçün etibarlı xammal bazasının formalaşdırılması;

4.1.3. geoloji kəşfiyyat və mineral resursların qiymətləndirilməsi üzrə beynəlxalq hesabatlılıq standartlarının tətbiqi;

4.1.4. Filizçay polimetal yatağı və Söyüdlü (Zod) qızıl yatağı daxil olmaqla, Naxçıvan, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında, habelə ölkənin digər regionlarında yerləşən perspektivli yataqların istismara hazırlanması və filiz emalı imkanlarının genişləndirilməsi;

4.1.5. metal filizlərinin hasilatı və emalı üzrə layihələrə yerli və xarici investisiyaların cəlb edilməsi;

4.2. alüminium sənayesinin inkişafı:

4.2.1. “Azəralüminium” MMC-nin elektroliz zavodunun illik istehsal gücünün 100 min tona çatdırılması;

4.2.2. alüminium yayma məhsullarının illik istehsal gücünün 50 min tona çatdırılması;

4.2.3. texniki-iqtisadi əsaslandırmanın (bundan sonra – TİƏ) nəticələri əsasında kalsinasiya və anodbişirmə zavodunun istismara verilməsi və anod istehsalının təmin edilməsi;

4.2.4. alüminium sənayesində dəyər zəncirinin dərinləşdirilməsi və yüksək əlavə dəyər yaradan məhsulların (alüminium profil, naqil, kabel, folqa, lövhə, lent, içki qabları) istehsalının qurulması və genişləndirilməsi;

4.2.5. özəl sektor tərəfindən illik istehsal gücü təqribən 200 min ton olan yeni ilkin alüminium istehsalı müəssisəsinin yaradılması imkanlarının araşdırılması və bu istiqamətdə investorların cəlb edilməsi;

4.2.6. Zəylik-Alunit yataqları əsasında alüminium xammal bazasının inkişaf etdirilməsi imkanlarının qiymətləndirilməsi;

4.3. qara metallurgiya sənayesinin inkişafı:

4.3.1. Qərb Sənaye Parkının fəaliyyətə başlaması;

4.3.2. Daşkəsən dəmir filizi yataqları əsasında illik 1 milyon ton İsti Briketlənmiş Dəmir (bundan sonra – İBD) istehsalını təmin edəcək xammal bazasının yaradılması;

4.3.3. Qərb Sənaye Parkında Pellet və İBD istehsalı müəssisələrinin fəaliyyətə başlaması nəticəsində yerli və idxal olunan xammal hesabına illik 2 milyon ton İBD istehsal gücünün yaradılması;

4.3.4. istehsal olunan İBD-nin bir hissəsinin ölkədaxili metallurgiya müəssisələrində mərhələli şəkildə xammal kimi istifadəsi;

4.3.5. qara metallurgiya sahəsində yeni yayma zavodlarının və boru istehsalı sahələrinin yaradılmasının, habelə mövcud istehsal güclərinin genişləndirilməsinin dəstəklənməsi;

4.3.6. idxaldan asılılığın mərhələli şəkildə azaldılması və qara metallurgiya məhsullarının ixrac potensialının gücləndirilməsi;

4.4. dayanıqlı inkişaf, innovasiya və insan kapitalı:

4.4.1. istehsal tullantılarının azaldılması, təkrar emal imkanlarının artırılması və istehsal proseslərinin ətraf mühitə təsirinin minimuma endirilməsi;

4.4.2. müvafiq sahənin tələbatına uyğun peşəkar mütəxəssislərin hazırlanması və kadr potensialının gücləndirilməsi;

4.4.3. ali təhsil müəssisələri və sənaye subyektləri arasında birgə elmi tədqiqat və innovasiya layihələrinin həyata keçirilməsi və onların nəticələrinin istehsalata tətbiqinin genişləndirilməsi;

4.4.4. hasilat və emal proseslərində müasir, rəqəmsal və ekoloji baxımdan təhlükəsiz texnologiyaların tətbiqinin genişləndirilməsi;

4.5. müvafiq sahə üzrə əsas iqtisadi hədəflər:

4.5.1. müvafiq sahədə yeni istehsal güclərinin yaradılması, o cümlədən emal və metallurgiya müəssisələrinin istismara verilməsi (Daşkəsən dəmir filizi layihəsi üzrə Zənginləşdirmə zavodu, Pellet istehsalı zavodu, İBD istehsalı zavodu, “Baku Steel Company” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin yeni yayma zavodu, “Azəralüminium” MMC-nin Gəncə şəhərində elektroliz zavodu, TİƏ əsasında Kalsinasiya və anodbişirmə zavodu, Söyüdlü (Zod) yatağı üzrə flotasiya zavodu);

4.5.2. müvafiq sahəyə xarici investisiyaların cəlb edilməsi;

4.5.3. yaradılması nəzərdə tutulan istehsal gücləri nəzərə alınmaqla, müvafiq sahədə yaradılan əlavə dəyərin 2 dəfədən çox artırılması;

4.5.4. müvafiq sahənin illik ixrac potensialının 2025-ci ilin orta dünya qiymətləri əsasında təqribən 2 milyard ABŞ dollarına çatdırılması.

5. Dövlət Proqramının məqsədləri

5.1. Dövlət Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:

5.1.1. müvafiq sahədə dayanıqlı və rəqabətqabiliyyətli istehsalın inkişaf etdirilməsi;

5.1.2. mineral-xammal bazasının genişləndirilməsi, geoloji kəşfiyyat işlərinin inkişaf etdirilməsi və mövcud yataqların səmərəli istismarının təmin edilməsi;

5.1.3. filizdən son məhsuladək inteqrə olunmuş istehsal və emal zəncirinin formalaşdırılması;

5.1.4. yüksək əlavə dəyər yaradan metallurgiya məhsullarının istehsalının və ixrac potensialının artırılması;

5.1.5. emal olunmuş metallurgiya məhsullarının sənayenin digər sahələrinə xammal və yarımfabrikat kimi inteqrasiyasının təmin edilməsi;

5.1.6. müasir texnologiyaların, rəqəmsal həllərin və innovativ istehsal metodlarının tətbiqinin genişləndirilməsi;

5.1.7. müvafiq sahəyə investisiyaların cəlb edilməsinin təşviq olunması;

5.1.8. müvafiq sahə üzrə insan kapitalının və ixtisaslı kadr potensialının gücləndirilməsi;

5.1.9. Azərbaycan Respublikasının regional strateji əhəmiyyətli minerallar (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) emalı mərkəzi kimi formalaşması imkanlarının araşdırılması və bu istiqamətdə institusional, infrastruktur və investisiya əsaslarının qiymətləndirilməsi.

6. Dövlət Proqramının prioritet istiqamətləri

6.1. Müvafiq sahənin dayanıqlı, rəqabətqabiliyyətli və yüksək əlavə dəyər yaradan istehsal əsasında inkişafının təmin edilməsi məqsədilə aşağıdakı prioritet istiqamətlər müəyyən edilmişdir:

6.1.1. institusional və normativ hüquqi bazanın, habelə texniki infrastrukturun gücləndirilməsi:

6.1.1.1. əsaslandırma: müvafiq sahənin dayanıqlı inkişafı müasir tələblərə uyğun institusional və normativ hüquqi bazanın gücləndirilməsini tələb edir. Bu baxımdan normativ hüquqi bazanın və yerin təkindən istifadə mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsi, geoloji məlumatların hazırlanması və təqdim edilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması və rəqəmsallaşdırılması, habelə müasir iqtisadi, ekoloji və texnoloji çağırışlara uyğunlaşma mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Eyni zamanda, beynəlxalq standartlara uyğun olaraq laboratoriya imkanlarının yaradılması müvafiq sahənin rəqabət qabiliyyətinin və investisiya cəlbediciliyinin gücləndirilməsinə xidmət edəcəkdir;

6.1.1.2. görüləcək tədbirlər:

6.1.1.2.1. dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesində, o cümlədən əlaqəli sahələr üzrə ESG prinsipləri və beynəlxalq məsul mədənçilik standartları nəzərə alınmaqla normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi;

6.1.1.2.2. “Yerin təki haqqında” Azərbaycan Respublikasının yeni qanun layihəsinin hazırlanması;

6.1.1.2.3. sənaye məqsədilə istifadə üçün torpaqların kateqoriyasının dəyişdirilməsi mexanizminin təkmilləşdirilməsi;

6.1.1.2.4. geoloji kəşfiyyat və mineral resursların qiymətləndirilməsi üzrə beynəlxalq hesabatlılıq standartlarının tətbiqi, geoloji məlumatların hazırlanması və təqdim edilməsinin həmin standartlara uyğunlaşdırılması;

6.1.1.2.5. dağ-mədən (metal filizləri) sənayesi üzrə geoloji məlumatların rəqəmsallaşdırılması;

6.1.1.2.6. karbon tənzimləmə mexanizmləri, dairəvi iqtisadiyyat, enerji keçidi və rəqəmsallaşma kimi müasir çağırışların dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesinin inkişafına təsirlərinin araşdırılması və uyğunlaşma tədbirlərinə dair təkliflər hazırlanması;

6.1.1.2.7. dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesində beynəlxalq standartlara uyğun laboratoriyanın yaradılması;

6.1.1.3. gözlənilən nəticələr və nəticə indikatorları:

6.1.1.3.1. normativ hüquqi baza təkmilləşdiriləcəkdir;

6.1.1.3.2. “Yerin təki haqqında” Azərbaycan Respublikasının yeni qanun layihəsinin razılaşdırılması yekunlaşdırılacaq və normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilmiş qaydada aidiyyəti üzrə təqdim ediləcəkdir;

6.1.1.3.3. sənaye məqsədilə istifadə üçün torpaqların kateqoriyasının dəyişdirilməsi prosedurlarının sadələşdirilməsi ilə bağlı müvafiq normativ hüquqi aktlar qəbul ediləcəkdir;

6.1.1.3.4. geoloji kəşfiyyat və mineral resursların qiymətləndirilməsi üzrə beynəlxalq hesabatlılıq standartlarının tətbiqi və prioritet yataqlar üzrə geoloji məlumatların hazırlanması və təqdim edilməsinin həmin standartların tələblərinə uyğunlaşdırılması təmin ediləcəkdir;

6.1.1.3.5. rəqəmsallaşdırılmış geoloji məlumatları əhatə edən vahid elektron geoloji informasiya ehtiyatı formalaşdırılacaq və istifadəyə veriləcəkdir;

6.1.1.3.6. müvafiq sahənin qlobal çağırışlara uyğunlaşması və rəqabət qabiliyyətinin gücləndirilməsi üzrə tədbirlərə dair təkliflər hazırlanaraq aidiyyəti dövlət orqanlarına (qurumlarına) təqdim ediləcəkdir;

6.1.1.3.7. müvafiq sahədə beynəlxalq standartlara uyğun laboratoriya fəaliyyətə başlayacaq, laboratoriya analizləri aparılacaq və xidmətlərin göstərilməsi təmin ediləcəkdir;

6.1.1.4. gözlənilən risklər və onların neytrallaşdırılması tədbirləri:

6.1.1.4.1. normativ hüquqi aktların hazırlanması və qəbulunun gecikməsi, habelə qurumlararası koordinasiya çətinlikləri tədbirlərin icrasına təsir göstərə bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) arasında koordinasiya və icranın monitorinqi gücləndiriləcəkdir;

6.1.1.4.2. geoloji məlumatların hazırlanması və təqdim edilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması və rəqəmsallaşdırılması, habelə laboratoriyanın yaradılması və akkreditasiyası zamanı texniki, metodoloji və kadr təminatı ilə bağlı çətinliklər yarana bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə beynəlxalq standartlar və ekspert dəstəyi əsasında zəruri texniki və kadr təminatı həyata keçiriləcəkdir;

6.1.1.4.3. karbon tənzimlənməsi, enerji keçidi, dairəvi iqtisadiyyat və rəqəmsallaşma üzrə beynəlxalq tələblərin sürətli dəyişməsi müvafiq sahənin uyğunlaşmasını çətinləşdirə bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə beynəlxalq meyillər izləniləcək və uyğunlaşma tədbirləri mütəmadi təkmilləşdiriləcəkdir;

6.1.2. geoloji kəşfiyyat işlərinin genişləndirilməsi:

6.1.2.1. əsaslandırma: müvafiq sahənin inkişafı mineral-xammal bazasının genişləndirilməsini və geoloji kəşfiyyat işlərinin sistemli şəkildə aparılmasını tələb edir. Bu məqsədlə, perspektivli metal filizi sahələrinin müəyyən edilməsi, mövcud yataqlar üzrə geoloji məlumatların və ehtiyatların dəqiqləşdirilməsi, strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) geoloji potensialının öyrənilməsi və geoloji kəşfiyyat işlərinə özəl sektorun cəlbinin genişləndirilməsi zəruridir. Geoloji kəşfiyyat işlərinin müasir metodlarla genişləndirilməsi və ehtiyatların beynəlxalq hesabatlılıq standartlarına uyğun qiymətləndirilməsi yeni yataqların müəyyən edilməsi və metallurgiya sənayesinin dayanıqlı xammal təminatının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir;

6.1.2.2. görüləcək tədbirlər:

6.1.2.2.1. Daşkəsən dəmir filizi yataqlarında perspektivli geoloji kəşfiyyat sahələrinin müəyyən edilməsi və prioritet sahələr üzrə geoloji kəşfiyyat proqramının hazırlanması;

6.1.2.2.2. metallurgiya sənayesi üçün əhəmiyyət kəsb edən perspektivli sahələrdə və mövcud yataqlarda, o cümlədən strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) mövcud olduğu sahələrdə özəl sektor cəlb edilməklə geoloji axtarış, kəşfiyyat, ehtiyatların qiymətləndirilməsi və dəqiqləşdirilməsi işlərinin mərhələli şəkildə aparılması;

6.1.2.3. gözlənilən nəticələr və nəticə indikatorları:

6.1.2.3.1. Daşkəsən dəmir filizi yataqlarında prioritet sahələr üzrə geoloji kəşfiyyat proqramı təsdiq edilərək, icraya hazır vəziyyətə gətiriləcəkdir;

6.1.2.3.2. geoloji kəşfiyyat işləri aparılmış ərazilərin ümumi sahəsi 15 000 km²-ə çatdırılacaq və perspektivli yataqlar üzrə mineral ehtiyatlar beynəlxalq hesabatlılıq standartlarına uyğun qiymətləndiriləcəkdır;

6.1.2.4. gözlənilən risklər və onların neytrallaşdırılması tədbirləri:

6.1.2.4.1. mürəkkəb geoloji şərait, geoloji məlumatların yetərsizliyi, habelə maliyyə və texniki təminatla bağlı çətinliklər geoloji kəşfiyyat işlərinin icrasına və ehtiyatların qiymətləndirilməsinə təsir göstərə bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə müasir geoloji tədqiqat metodları tətbiq olunacaq, işlər mərhələli şəkildə həyata keçiriləcək və ehtiyatların beynəlxalq standartlara uyğun qiymətləndirilməsi təmin ediləcəkdir;

6.1.2.4.2. özəl sektorun geoloji kəşfiyyat layihələrində iştirakının gözləniləndən aşağı olması işlərin genişləndirilməsini məhdudlaşdıra bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə geoloji məlumatların investorlar üçün əlçatanlığı artırılacaq və özəl sektorun geoloji kəşfiyyat layihələrində iştirakı təşviq ediləcəkdir;

6.1.3. qara metallurgiya sənayesinin inkişafı:

6.1.3.1. əsaslandırma: qara metallurgiya sənayesinin davamlı inkişafı yerli xammal bazasına əsaslanan inteqrə olunmuş istehsal zəncirinin formalaşdırılmasını və yüksək əlavə dəyərli məhsul istehsalının genişləndirilməsini tələb edir. Bu baxımdan, Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində filiz hasilatı, zənginləşdirmə, pellet və İBD istehsalının, habelə zəruri infrastrukturun yaradılması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Eyni zamanda, yerli İBD-dən istifadənin və yeni istehsal güclərinin genişləndirilməsi idxaldan asılılığın azaldılmasına və ixrac potensialının gücləndirilməsinə xidmət edəcəkdir;

6.1.3.2. görüləcək tədbirlər:

6.1.3.2.1. Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində filiz hasilatının təşkili;

6.1.3.2.2. Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində Zənginləşdirmə zavodunun qurulması;

6.1.3.2.3. Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində dəmir filizi konsentratının Zənginləşdirmə zavodundan Pellet istehsalı zavoduna nəqli üçün 45 km uzunluğunda boru kəmərinin qurulması;

6.1.3.2.4. Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində Pellet istehsalı zavodunun qurulması;

6.1.3.2.5. Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində İBD zavodunun qurulması;

6.1.3.2.6. qara metallurgiya sahəsində əlavə stimullaşdırıcı tədbirlərin və güzəştlərin, o cümlədən dəmir yolu yükdaşıma tarifləri üzrə güzəştlərin tətbiqinə dair təkliflər hazırlanması;

6.1.3.2.7. Qərb Sənaye Parkının zəruri infrastrukturla təmin edilməsi;

6.1.3.2.8. İBD zavodunun yüksək həcmli və fasiləsiz təbii qaz təchizatının təmin edilməsi məqsədilə "Qazıməmməd-Qazax" magistral qaz kəmərinin I xətti üzrə 69 km-lik hissəsinin əsaslı təmiri;

6.1.3.2.9. metal qırıntısı xammalı əsasında fəaliyyət göstərən müəssisələrin yerli xammaldan (İBD) istifadəsinin təşviqi məqsədilə daxili bazarda qiymət tənzimlənməsi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflər hazırlanması;

6.1.3.2.10. yüksək əlavə dəyərli qara metallurgiya məhsullarının istehsalının genişləndirilməsi ilə bağlı təkliflər hazırlanması;

6.1.3.2.11. "Baku Steel Company" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən polad məhsullarının istehsalı üzrə yeni yayma zavodunun yaradılmasının dəstəklənməsi;

6.1.3.2.12. "Baku Steel Company" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən tikişsiz boru istehsalı sahəsində istehsal güclərinin yaradılmasının dəstəklənməsi;

6.1.3.3. gözlənilən nəticələr və nəticə indikatorları:

6.1.3.3.1. TİƏ-də nəzərdə tutulmuş istehsal həcmlərini təmin edəcək xammal bazası yaradılacaqdır;

6.1.3.3.2. Zənginləşdirmə zavodu istismara veriləcək və yüksək dəmir tərkibli konsentratın istehsalı təmin ediləcəkdir;

6.1.3.3.3. dəmir filizi konsentratının fasiləsiz nəqli üçün təqribən 45 km uzunluğunda boru kəməri istismara veriləcək və dəmir filizi konsentratının fasiləsiz nəqli təmin ediləcəkdir;

6.1.3.3.4. Pellet istehsalı zavodu istismara veriləcək və yüksək dəmir tərkibli pelletlərin istehsalına başlanılacaqdır;

6.1.3.3.5. İBD zavodu istismara veriləcək və illik 2 milyon ton İBD istehsal gücü yaradılacaqdır;

6.1.3.3.6. iqtisadi cəhətdən məqsədəuyğun stimullaşdırıcı tədbirlərin və güzəştlərin tətbiqinə başlanılacaq, habelə qara metallurgiya məhsullarının daşınması üzrə rəqabətli dəmir yolu yükdaşıma tarifi mexanizmi tətbiq ediləcəkdir;

6.1.3.3.7. Qərb Sənaye Parkı zəruri infrastrukturla tam təmin ediləcək və rezidentlərin fəaliyyəti üçün əlverişli mühit yaradılacaqdır;

6.1.3.3.8. İBD zavodunun fasiləsiz və etibarlı təbii qaz təchizatı təmin ediləcəkdir;

6.1.3.3.9. yerli İBD-dən istifadə genişləndiriləcək, istehsal olunan İBD-nin bir hissəsindən mərhələli şəkildə ölkədaxili metallurgiya müəssisələrində istifadə olunacaq və bunun nəticəsində idxaldan asılılıq azaldılacaqdır;

6.1.3.3.10. yüksək əlavə dəyərli qara metallurgiya məhsullarının ümumi istehsalda payı artırılacaq və ixrac məhsullarının rəqabət qabiliyyəti gücləndiriləcəkdir;

6.1.3.3.11. yüksək əlavə dəyərli polad məhsullarının istehsalı və ixrac imkanları genişləndiriləcəkdir;

6.1.3.3.12. tikişsiz boru istehsalı artırılacaq və ixracyönümlü yüksək əlavə dəyərli metal məhsullarının istehsalı genişləndiriləcəkdir;

6.1.3.4. gözlənilən risklər və onların neytrallaşdırılması tədbirləri:

6.1.3.4.1. iri istehsal və infrastruktur layihələrinin icrasında maliyyələşdirmə, texniki təminat və tikinti-quraşdırma işləri ilə bağlı gecikmələr layihələrin nəzərdə tutulan müddətdə başa çatdırılmasına təsir göstərə bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə layihələrin mərhələli icrası, maliyyə və texniki təminatın vaxtında təşkili və qurumlararası koordinasiya təmin ediləcəkdir;

6.1.3.4.2. enerji və nəqliyyat xərclərinin dəyişməsi, habelə zəruri qaz və logistika infrastrukturunun vaxtında təmin edilməməsi istehsalın iqtisadi səmərəliliyinə təsir göstərə bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə zəruri infrastruktur layihələrinin əlaqələndirilmiş icrası və iqtisadi cəhətdən məqsədəuyğun stimullaşdırıcı mexanizmlərin tətbiqi təmin ediləcəkdir;

6.1.4. alüminium sənayesinin inkişafı:

6.1.4.1. əsaslandırma: alüminium sənayesinin davamlı inkişafı ilkin alüminium istehsalı və emal güclərinin artırılmasını, dəyər zəncirinin dərinləşdirilməsini, yüksək əlavə dəyər yaradan məhsulların istehsalının genişləndirilməsini və müvafiq sahənin xammal və material təminatının gücləndirilməsini tələb edir. Bu baxımdan elektroliz və alüminium yayma istehsalı üzrə yeni güclərin yaradılması, TİƏ əsasında kalsinasiya və anodbişirmə istehsalının təşkili, alüminiumun dərin emalı üzrə prioritet məhsul istiqamətlərinin müəyyən edilməsi, Zəylik-Alunit yataqlarının sənaye istifadəsi imkanlarının qiymətləndirilməsi və yeni ilkin alüminium istehsalı layihələrinə özəl sektorun cəlb edilməsi böyük əhəmiyyət kəsb edir;

6.1.4.2. görüləcək tədbirlər:

6.1.4.2.1. Gəncə şəhərində "Azəralüminum" MMC-nin elektroliz zavodu layihəsinin tamamlanması və istehsal gücünün artırılması;

6.1.4.2.2. alüminium yayma məhsullarının istehsalı üzrə yeni layihə çərçivəsində istehsal güclərinin artırılması;

6.1.4.2.3. alüminiumun dərin emalı üzrə prioritet məhsulların müəyyən edilməsi, onların digər sənaye sahələrində xammal və yarımfabrikat kimi istifadəsi imkanlarının

araşdırılması, habelə bu sahədə özəl sektor tərəfindən təqdim edilən layihələrin təşviqi;

6.1.4.2.4. Azərbaycan İnvestisiya Holdinqi tərəfindən hazırlanan TİƏ-yə uyğun olaraq, maliyyələşmə mənbələrinin müəyyən olunması və aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə birgə kalsinasiya və anodbişirmə zavodunun tikintisinin həyata keçirilməsi;

6.1.4.2.5. Zəylik-Alunit yataqlarında alunitin sənaye istifadəsi, ondan alüminium oksidi və alüminium istehsalı imkanlarının qiymətləndirilməsi;

6.1.4.2.6. özəl sektor tərəfindən illik istehsal gücü təqribən 200 min ton olan yeni ilkin alüminium istehsalı müəssisəsinin qurulması imkanlarının qiymətləndirilməsi;

6.1.4.3. gözlənilən nəticələr və nəticə indikatorları:

6.1.4.3.1. “Azəralüminum” MMC-nin elektroliz zavodunun illik istehsal gücü 100 min tona çatdırılacaqdır;

6.1.4.3.2. yeni layihə çərçivəsində alüminium yayma məhsullarının illik istehsal gücü isə 50 min tona çatdırılacaqdır;

6.1.4.3.3. dərin emal məhsulları üzrə yerli istehsal genişləndiriləcəkdir;

6.1.4.3.4. TİƏ-nin nəticələri əsasında kalsinasiya və anodbişirmə zavodu istifadəyə veriləcək və anod istehsalı təmin ediləcəkdir;

6.1.4.3.5. Zəylik-Alunit yataqları üzrə TİƏ nəticələrinə uyğun olaraq alunit əsaslı sənaye istehsalının qurulması ilə bağlı təkliflər hazırlanacaqdır;

6.1.4.3.6. illik istehsal gücü təqribən 200 min ton olan yeni ilkin alüminium istehsalı müəssisəsinin yaradılması ilə bağlı qərar qəbul ediləcək və potensial investor müəyyən olunacaqdır;

6.1.4.4. gözlənilən risklər və onların neytrallaşdırılması tədbirləri:

6.1.4.4.1. alüminium istehsalının yüksək enerji tutumluluğu və xammal-material təminatı ilə bağlı risklər layihələrin iqtisadi səmərəliliyinə təsir göstərə bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə enerji səmərəliliyinin artırılması və təchizat mənbələrinin şaxələndirilməsi istiqamətində tədbirlər həyata keçiriləcəkdir;

6.1.4.4.2. qlobal alüminium bazarında qiymət dəyişkənliyi yeni layihələrin həyata keçirilməsinə təsir göstərə bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə investisiya cəlbi mexanizmi təkmilləşdiriləcək və potensial investorlarla əməkdaşlıq genişləndiriləcəkdir;

6.1.4.4.3. Zəylik-Alunit yataqlarının sənaye istifadəsi üzrə texnoloji və iqtisadi nəticələrin ilkin gözləntilərdən fərqlənməsi layihənin həyata keçirilməsinə təsir göstərə bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə geoloji, texnoloji və texniki-iqtisadi qiymətləndirmələr mərhələli şəkildə həyata keçiriləcəkdir;

6.1.5. əlvan və qiymətli metallar sənayesinin inkişafı:

6.1.5.1. əsaslandırma: əlvan və qiymətli metallar, eləcə də strateji əhəmiyyətli minerallar (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) üzrə mövcud mineral-xammal potensialından səmərəli istifadə perspektivli yataqların sənaye istismarına cəlb edilməsini, hasilat və emal imkanlarının genişləndirilməsini tələb edir. Prioritet yataqların mərhələli şəkildə istismara hazırlanması, strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) və mis xammalının emalı imkanlarının qiymətləndirilməsi, habelə müvafiq sahənin investisiya cəlbediciliyinin artırılması yüksək əlavə dəyər yaradan istehsalın və ixrac potensialının genişləndirilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir;

6.1.5.2. görüləcək tədbirlər:

6.1.5.2.1. Kəlbəcər rayonunda Söyüdlü (Zod) qızıl yatağı üzrə hasilat və emal prosesinin qurulması və sənaye istismarına başlanılması;

6.1.5.2.2. Balakən rayonunda Filizçay polimetal yatağının TİƏ sənədinin hazırlanması və bunun əsasında tikinti işlərinin aparılması üçün qərarın verilməsi;

6.1.5.2.3. Elbəydaş filiz yatağının minalardan və digər partlayıcı sursatlardan təmizlənməsi və istismara hazır vəziyyətə gətirilməsi;

6.1.5.2.4. “R.V. Investment Group Services, LLC” və onun əməliyyat şirkəti tərəfindən Ağdərə rayonunda Dəmirli mədən-filiz yatağının istismarının davam etdirilməsinin dəstəklənməsi;

6.1.5.2.5. “R.V. Investment Group Services, LLC” və onun əməliyyat şirkəti tərəfindən Xarxar və Qaradağ mədən-filiz yataqları üzrə işlənmə və hasilat dövrünə keçidin təmin edilməsinə dəstək göstərilməsi;

6.1.5.2.6. Naxçıvan Muxtar Respublikasında qızıl və mis yataqlarının istismara cəlb edilməsi;

6.1.5.2.7. strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) emalı imkanlarının və Azərbaycan Respublikasının bu sahədə regional mərkəz kimi formalaşması perspektivlərinin araşdırılması;

6.1.5.2.8. ölkə ərazisində yerli və idxal xammal əsasında mis emalı üzrə metaləritmə müəssisələrinin yaradılması imkanlarının araşdırılması və müvafiq təkliflər hazırlanması;

6.1.5.2.9. əlvan və qiymətli metallar, eləcə də strateji əhəmiyyətli minerallar (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) sahəsində inkişafın təşviqi məqsədilə əlavə stimullaşdırıcı tədbirlər və güzəşt mexanizmləri üzrə təkliflər hazırlanması;

6.1.5.3. gözlənilən nəticələr və nəticə indikatorları:

6.1.5.3.1. Söyüdlü (Zod) qızıl yatağında flotasiya zavodu və əlaqədar infrastruktur qurulacaq, zənginləşdirilmiş filiz (flotokonsentrat) istehsalına başlanacaq, satışı təşkil olunacaq, habelə yekun investisiya qərarına uyğun olaraq metal emalının təşkili və yatağın tam həcmdə sənaye istismarına başlanılması təmin ediləcəkdir;

6.1.5.3.2. Filizçay polimetal yatağı üzrə qəbul ediləcək yekun investisiya qərarına uyğun olaraq tikinti işləri həyata keçiriləcəkdir;

6.1.5.3.3. Elbəydaş filiz yataq əraizis istismara hazır vəziyyətə gətiriləcəkdir;

6.1.5.3.4 Dəmirli mədən-filiz yatağında istismarın davamlılığına mane olan problemlərin aradan qaldırılması ilə bağlı zəruri dəstək tədbirləri həyata keçiriləcəkdir;

6.1.5.3.5. Xarxar və Qaradağ yataqları üzrə işlənmə və hasilat dövrünə keçidə mane olan problemlərin aradan qaldırılması ilə bağlı zəruri dəstək tədbirləri həyata keçiriləcəkdir;

6.1.5.3.6. Naxçıvan Muxtar Respublikasında Ortakənd yatağı üzrə hasilata başlanılacaq, digər prioritet yataqların istismara cəlb edilməsi üzrə yekun investisiya qərarları qəbul ediləcəkdir;

6.1.5.3.7. perspektivli emal istiqamətləri üzrə investisiya imkanları və Azərbaycan Respublikasının strateji əhəmiyyətli minerallar üzrə regional emal mərkəzi kimi formalaşması üçün zəruri institusional, texnoloji və investisiya mexanizmləri müəyyən ediləcəkdir;

6.1.5.3.8. aparılmış qiymətləndirmə nəticələri və hazırlanmış təkliflər əsasında mis emalı üzrə metaləritmə müəssisələrinin yaradılmasının məqsədəuyğunluğuna dair qərar qəbul ediləcəkdir;

6.1.5.3.9. hazırlanmış təkliflər əsasında iqtisadi cəhətdən məqsədəuyğun əlavə stimullaşdırıcı tədbirlərin və güzəşt mexanizmlərinin tətbiqinə dair qərarlar qəbul ediləcəkdir;

6.1.5.4. gözlənilən risklər və onların neytrallaşdırılması tədbirləri:

6.1.5.4.1. yataqların istismara hazırlanması zamanı geoloji, texniki, infrastruktur və minalardan və digər partlayıcı sursatlardan təmizləmə ilə bağlı çətinliklər layihələrin icrasını ləngidə bilər. Risklərin azaldılması məqsədilə hazırlıq tədbirləri mərhələli həyata keçiriləcək və aidiyyəti qurumlar arasında koordinasiya təmin ediləcəkdir;

6.1.5.4.2. metal qiymətlərinin dəyişkənliyi, investisiya cəlbi, habelə emal layihələrinin texniki-iqtisadi səmərəliliyi ilə bağlı qeyri-müəyyənliklər layihələrin həyata

keçirilməsinə təsir göstərə bilər. Bu məqsədlə texniki-iqtisadi qiymətləndirmələr aparılacaq və investisiya qərarları onların nəticələri əsasında qəbul ediləcəkdir;

6.1.6. insan kapitalının və elmi potensialın gücləndirilməsi:

6.1.6.1. əsaslandırma: müvafiq sahənin dayanıqlı və rəqabətqabiliyyətli inkişafı həmin sahənin tələbatına uyğun olaraq ixtisaslı kadrların hazırlanmasını, peşə bacarıqlarının və elmi potensialın inkişaf etdirilməsini, habelə elm–sənaye əməkdaşlığının gücləndirilməsini tələb edir. Bu baxımdan kadr hazırlığının sənayenin tələblərinə uyğunlaşdırılması, araşdırma və inkişaf fəaliyyətlərinin dəstəklənməsi və elm və ali təhsil müəssisələrinin sənaye ilə əməkdaşlığının genişləndirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir;

6.1.6.2. görüləcək tədbirlər:

6.1.6.2.1. dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesinin tələbatına uyğun ixtisaslı kadr hazırlığı və peşə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi;

6.1.6.2.2. dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesi üzrə elmi potensialın artırılması, araşdırma və inkişafın dəstəklənməsi, ali təhsil müəssisələrinin sənaye ilə əməkdaşlığının gücləndirilməsi;

6.1.6.3. gözlənilən nəticələr və nəticə indikatorları:

6.1.6.3.1. müvafiq sahənin tələbatına uyğun ixtisaslı mütəxəssislərin hazırlanması və müəssisələrin ixtisaslı işçi qüvvəsi ilə təminatı gücləndiriləcəkdir;

6.1.6.3.2. elmi araşdırmalar dəstəklənəcək və elm, ali təhsil müəssisələrinin sənaye ilə əməkdaşlığı əsasında müvafiq sahədə innovasiya və kadr potensialı gücləndiriləcəkdir;

6.1.6.4. gözlənilən risklər və onların neytrallaşdırılması tədbirləri:

6.1.6.4.1. ixtisaslı kadr hazırlığının və ali təhsil müəssisəsi–sənaye əməkdaşlığının müvafiq sahənin dəyişən tələblərinə uyğun inkişaf etməməsi insan kapitalının və innovasiya potensialının gücləndirilməsini ləngidə bilər. Bu riskin azaldılması məqsədilə kadr hazırlığı və ixtisasartırma proqramları müvafiq sahənin tələbatına uyğunlaşdırılacaq, elm və ali təhsil müəssisələrinin sənaye ilə əməkdaşlığı genişləndiriləcəkdir.

7. Dövlət Proqramının maliyyələşmə mexanizmləri

7.1. Dövlət Proqramı çərçivəsində nəzərdə tutulan tədbirlərin maliyyələşdirilməsi aşağıdakı mənbələr hesabına həyata keçirilə bilər:

7.1.1. dövlət büdcəsi: dövlət büdcəsinin investisiya qoyuluşu hissəsi ilə birbaşa, eləcə də vergi və gömrük güzəştləri vasitəsilə dolayı maliyyə dəstəyi göstərilməsi, digər dövlət dəstəyi tədbirləri;

7.1.2. güzəştli kreditlər: Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondu tərəfindən layihələrə güzəştli şərtlərlə uzunmüddətli kreditlər ayrılması;

7.1.3. investisiyalar: yerli özəl investisiyalar, dövlətin və ya dövlət müəssisələrinin səhmdar (payçı) iştirakı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2025-ci il 29 dekabr tarixli 570 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət mülkiyyətində olan və paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin və publik hüquqi şəxslərin xalis mənfəətinin bölüşdürülməsinə və dividend siyasətinin ümumi parametrlərinə dair Qaydalar”ın tələbləri nəzərə alınmaqla dövlət müəssisələrinin illik fəaliyyətinin nəticəsi olaraq əldə edilən xalis mənfəətinin istehsalın genişləndirilməsinə və yeni yataqların kəşfiyyatının maliyyələşdirilməsinə yönəldilməsi, xarici investisiyalar, birgə müəssisələrin yaradılması və dövlət–özəl tərəfdaşlığı modelləri;

7.1.4. beynəlxalq maliyyə resursları: layihələrin beynəlxalq maliyyə institutlarının kredit və qrant vəsaitləri hesabına dəstəklənməsi.

8. Dövlət Proqramının həyata keçirilməsinə dair

TƏDBİRLƏR PLANI

Sıra №-si	Tədbirin adı	Əsas icraçı orqan (qurum), fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq	Digər icraçılar	İcra müddəti	Nəticə indikatorları		
					ilkin nəticələr	aralıq nəticələr	yekun nəticələr
Prioritet istiqamət 8.1. İnstitusional və normativ hüquqi bazanın, habelə texniki infrastrukturun gücləndirilməsi							
8.1.1.	Dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesində, o cümlədən əlaqəli sahələr üzrə ESG prinsipləri və beynəlxalq məsul mədənçilik standartları nəzərə alınmaqla normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi	ETSN	İN, ƏN, “AzerGold” QSC, ƏƏSMN	2027–2030	Müvafiq sahədə mövcud hüquqi tənzimləmənin qiymətləndirilməsi, çatışmazlıqların müəyyən edilməsi və təkmilləşdirmə istiqamətində təkliflər hazırlanması	Normativ hüquqi akt layihələrinin hazırlanması, aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə razılaşdırılması və aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi	Normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi
8.1.2.	“Yerin təki haqqında” Azərbaycan Respublikasının yeni qanun layihəsinin hazırlanması	ETSN	İN, ƏN, “AzerGold” QSC	2027–2028	Qanun layihəsinin konsepsiyasının hazırlanması, mövcud hüquqi tənzimləmənin və beynəlxalq təcrübənin təhlili	Qanun layihəsinin hazırlanması və aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə razılaşdırılması	Qanun layihəsinin razılaşdırılmasının yekunlaşdırılması və normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilmiş qaydada aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi
8.1.3.	Sənaye məqsədilə istifadə üçün torpaqların kateqoriyasının dəyişdirilməsi mexanizminin təkmilləşdirilməsi	İN	ETSN, “AzerGold” QSC	2027–2028	Sənaye təyinatlı torpaqlardan istifadə mexanizminin təkmilləşdirilməsi üzrə konseptual yanaşmaların müəyyən edilməsi	Mexanizmin təkmilləşdirilməsi üzrə normativ hüquqi akt layihələrinin hazırlanması və aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə razılaşdırılması və	Torpaqların kateqoriyasının dəyişdirilməsi prosedurlarının sadələşdirilməsi ilə bağlı müvafiq normativ hüquqi aktların qəbul edilməsi

						aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi	
8.1.4.	Geoloji kəşfiyyat və mineral resursların qiymətləndirilməsi üzrə beynəlxalq hesabatlılıq standartlarının tətbiqi və geoloji məlumatların hazırlanması və təqdim edilməsinin həmin standartlara uyğunlaşdırılması	ETSN	“AzerGold” QSC, AİBNDA	2027–2030	Tətbiq ediləcək beynəlxalq hesabatlılıq standartlarının müəyyən edilməsi, mövcud geoloji məlumatların hazırlanması və təqdim edilməsinin həmin standartlara uyğunluğunun qiymətləndirilməsi	Beynəlxalq hesabatlılıq standartlarının tətbiqi üzrə metodoloji çərçivənin hazırlanması, prioritet yataqlar üzrə geoloji məlumatların hazırlanması və təqdim edilməsinin həmin standartlara uyğunlaşdırılmasına başlanılması	Beynəlxalq hesabatlılıq standartlarının tətbiqinin təmin edilməsi və prioritet yataqlar üzrə geoloji məlumatların hazırlanması və təqdim edilməsinin həmin standartlara uyğunlaşdırılması
8.1.5.	Dağ-mədən (metal filizləri) sənayesi üzrə geoloji məlumatların rəqəmsallaşdırılması	ETSN	İN, “AzerGold” QSC, RİNN	2027–2028	Dövlət Geoloji İnformasiya Fondunda mövcud məlumatların inventarlaşdırılması, rəqəmsallaşdırılacaq məlumatların prioritetləşdirilməsi və texniki tələblərin müəyyən edilməsi	Prioritet geoloji məlumatların mərhələli rəqəmsallaşdırılması, təsnifləşdirilməsi və vahid elektron geoloji informasiya ehtiyatında sistemləşdirilməsi	Rəqəmsallaşdırılmış geoloji məlumatları əhatə edən vahid elektron geoloji informasiya ehtiyatının formalaşdırılması və istifadəyə verilməsi
8.1.6.	Karbon tənzimləmə mexanizmləri, dairəvi iqtisadiyyat, enerji keçidi və rəqəmsallaşma kimi müasir çağırışların dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesinin inkişafına təsirlərinin araşdırılması və uyğunlaşma tədbirlərinə dair təkliflər hazırlanması	İN	ETSN, RİNN, AİH	2027	Müasir çağırışların müvafiq sahəyə təsirləri üzrə mövcud vəziyyətin təhlili	Müəyyən edilmiş meyillərin müvafiq sahənin rəqabət qabiliyyətinə, ixrac imkanlarına, istehsal texnologiyalarına və investisiya cəlbediciliyinə təsirlərinin qiymətləndirilməsi	Müvafiq sahənin qlobal çağırışlara uyğunlaşması və rəqabət qabiliyyətinin gücləndirilməsi üzrə tədbirlərə dair təkliflər hazırlanması və aidiyyəti dövlət orqanlarına (qurumlarına) təqdim edilməsi

8.1.7.	Dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesində beynəlxalq standartlara uyğun laboratoriyanın yaradılması	ETSN	İN, AİBNDA, “AzerGold” QSC	2027–2030	Müvafiq sahədə beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla laboratoriyanın qurulması istiqamətində mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsi və TİƏ-nin hazırlanması	Beynəlxalq standartlara uyğun laboratoriyanın yaradılması məqsədilə maddi-texniki bazanın təmin edilməsi və akkreditasiyadan keçirilməsi	Müvafiq sahədə laboratoriya analizlərinin aparılması və xidmətlər göstərilməsi
Prioritet istiqamət 8.2. Geoloji kəşfiyyat işlərinin genişləndirilməsi							
8.2.1.	Daşkəsən dəmir filizi yataqlarında perspektiv geoloji kəşfiyyat sahələrinin müəyyən edilməsi və geoloji kəşfiyyat proqramının hazırlanması	“AzerGold” QSC	ETSN	2027–2028	Mövcud geoloji məlumatların təhlili və perspektivli kəşfiyyat sahələrinin müəyyən edilməsi	Prioritet sahələr üzrə geoloji kəşfiyyat proqramının hazırlanması	Geoloji kəşfiyyat proqramının təsdiq edilməsi və icraya hazır vəziyyətə gətirilməsi
8.2.2.	Metallurgiya sənayesi üçün əhəmiyyət kəsb edən perspektivli sahələrdə və mövcud yataqlarda, o cümlədən strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) mövcud olduğu sahələrdə özəl sektor cəlb edilməklə geoloji axtarış, kəşfiyyat, ehtiyatların qiymətləndirilməsi və dəqiqləşdirilməsi işlərinin mərhələli şəkildə aparılması	ETSN, “AzerGold” QSC	İN	2027–2030	“Yerin təkinin geoloji öyrənilməsinə və mineral xammal bazasından səmərəli istifadəyə dair 2020–2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı”nın və 2022-ci il 16 noyabr tarixli 3587 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”nın nəticələri nəzərə	Geoloji kəşfiyyat işlərinin mərhələli şəkildə genişləndirilməsi, beynəlxalq standartlara uyğun ehtiyatların ilkin qiymətləndirilməsi və perspektivli yataqların müəyyən edilməsi	Geoloji kəşfiyyat işlərinin ümumi əhatə dairəsinin 15 000 km²-ə çatdırılması və perspektivli yataqlar üzrə mineral ehtiyatların beynəlxalq hesabatlılıq standartlarına uyğun qiymətləndirilməsinin təmin edilməsi

					alınmaqla, müəyyən edilmiş prioritet sahələrdə ilkin geoloji tədqiqatlar və xəritələşdirmə işləri aparılması		
Prioritet istiqamət 8.3. Qara metallurgiya sənayesinin inkişafı							
8.3.1.	Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində filiz hasilatının təşkili	“AzerGold” QSC	İN, AİH	2027–2030	TİƏ-nin tamamlanması və nəticədən asılı olaraq layihənin həyata keçirilməsi üzrə hazırlıq işləri görülməsi	Üstaçma işlərinə mərhələli şəkildə başlanılması və filiz hasilatı üçün mədən infrastrukturunun formalaşdırılması	TİƏ-də nəzərdə tutulmuş istehsal həcmlərini təmin edəcək xammal bazasının yaradılması
8.3.2.	Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində Zənginləşdirmə zavodunun qurulması	“AzerGold” QSC	İN, AİH	2027–2030	Zavodun qurulması üzrə TİƏ-nin tamamlanması və nəticədən asılı olaraq hazırlıq işlərinin görülməsi	Zavodun tikintisi işlərinə başlanılması və əsas texnoloji avadanlıqların qurulması	Zavodun istismara verilməsi və yüksək dəmir tərkibli konsentratın istehsalının təmin edilməsi
8.3.3.	Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində dəmir filizi konsentratının Zənginləşdirmə zavodundan Pellet istehsalı zavoduna nəqli üçün təqribi 45 kilometr uzunluğunda boru kəmərinin qurulması	“AzerGold” QSC	İN, AİH	2027–2030	Boru kəmərinin qurulması üzrə TİƏ-nin tamamlanması və nəticədən asılı olaraq hazırlıq işlərinin görülməsi	Boru kəmərinin tikintisi işlərinə başlanılması və əlaqədar texnoloji infrastrukturun quraşdırılması	Təqribən 45 kilometr uzunluğunda boru kəmərinin istismara verilməsi və dəmir filizi konsentratının nəqlinin təmin edilməsi
8.3.4.	Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində Pellet istehsalı zavodunun qurulması	“AzerGold” QSC	İN, AİH	2027–2030	Zavodun qurulması üzrə TİƏ-nin tamamlanması və nəticədən asılı olaraq hazırlıq işlərinin görülməsi	Zavodun tikinti-quraşdırma işlərinə başlanılması və əsas texnoloji avadanlıqların qurulması	Zavodun istismara verilməsi və yüksək dəmir tərkibli pellet istehsalına başlanılması

8.3.5.	Daşkəsən dəmir filizi layihəsi çərçivəsində İBD zavodunun qurulması	"AzerGold" QSC	İN, AİH	2027–2030	Zavodun baza layihələndirməsinin həyata keçirilməsi	Zavodun tikintisi işlərinə başlanılması və əsas texnoloji avadanlıqların qurulması	Zavodun istismara verilməsi və illik 2 milyon ton İBD istehsal gücünün yaradılması
8.3.6.	Qara metallurgiya sahəsində əlavə stimullaşdırıcı tədbirlərin və güzəştlərin, o cümlədən dəmir yolu yükdaşıma tarifləri üzrə güzəştlərin tətbiqinə dair təkliflər hazırlanması	İN	RİNN, MN	2027–2029	Qara metallurgiya sahəsində mövcud bazar şəraitinin, istehsal və logistika xərclərinin qiymətləndirilməsi, tətbiq oluna biləcək stimullaşdırıcı tədbirlərin və güzəştlərin müəyyən edilməsi	Müəyyən edilmiş stimullaşdırıcı tədbirlərin və güzəştlərin iqtisadi səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi, iqtisadi cəhətdən məqsədəuyğun dəstək alətlərinin və rəqabətli dəmir yolu yükdaşıma tarifi mexanizminin formalaşdırılması	İqtisadi cəhətdən məqsədəuyğun stimullaşdırıcı tədbirlərin və güzəştlərin tətbiqinə başlanılması, habelə qara metallurgiya məhsullarının daşınması üzrə rəqabətli dəmir yolu yükdaşıma tarifi mexanizminin tətbiqi
8.3.7.	Qərb Sənaye Parkının zəruri infrastrukturla təmin edilməsi	İN	MN	2027–2028	Sənaye parkının infrastruktur ehtiyaclarının müəyyənləşdirilməsi və layihələndirmə işlərinin həyata keçirilməsi	Sənaye Parkı ərazisində əsas mühəndis-kommunikasiya və nəqliyyat infrastrukturunun qurulması	Qərb Sənaye Parkının zəruri infrastrukturla tam təmin edilməsi və rezidentlərin fəaliyyəti üçün əlverişli mühitinin yaradılması
8.3.8.	İBD zavodunun yüksək həcmli və fasiləsiz təbii qaz təchizatının təmin edilməsi məqsədilə "Qazıməmməd Qazax" magistral qaz kəmərinin I xətti üzrə 69 kilometrlik hissəsinin əsaslı təmiri	SOCAR	AİH, İN	2027–2028	Magistral qaz kəmərinin texniki vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və əsaslı təmir layihəsinin hazırlanması	69 km-lik hissədə əsaslı təmir işlərinin həyata keçirilməsi	İBD zavodunun fasiləsiz və etibarlı təbii qaz təchizatının təmin edilməsi
8.3.9.	Metal qırıntısı xammalı əsasında fəaliyyət göstərən müəssisələrin yerli xammaldan (İBD) istifadəsinin təşviqi	İN	MN, "AzerGold" QSC, AİBNDA	2029–2030	Metal qırıntısı xammalı əsasında fəaliyyət göstərən müəssisələrin mövcud	Daxili bazarda qiymət tənzimlənməsi mexanizmləri ilə bağlı təkliflər hazırlanması	Yerli İBD-dən istifadənin genişləndirilməsi, istehsal olunan İBD-nin bir hissəsindən mərhələli şəkildə ölkədaxili

	məqsədilə daxili bazarda qiymət tənzimlənməsi mexanzimlərinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflər hazırlanması				vəziyyətinin təhlil edilməsi		metallurgiya müəssisələrində istifadə olunması və bunun nəticəsində idxaldan asılılığın azaldılması
8.3.10.	Yüksək əlavə dəyərli qara metallurgiya məhsullarının istehsalının genişləndirilməsi ilə bağlı təkliflər hazırlanması	İN		2027–2030	Yüksək əlavə dəyərli qara metallurgiya məhsullarının istehsalına keçid imkanlarının qiymətləndirilməsi	Təhlillər əsasında müəyyən ediləcək prioritet məhsul istiqamətlərinin istehsalı ilə bağlı təkliflər hazırlanması	Yüksək əlavə dəyərli qara metallurgiya məhsullarının ümumi istehsalda payının artırılması və ixrac məhsullarının rəqabət qabiliyyətinin gücləndirilməsi
8.3.11.	“Baku Steel Company” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən polad məhsullarının istehsalı üzrə yeni yayma zavodunun yaradılmasının dəstəklənməsi	İN		2027–2030	Yeni yayma zavodunun yaradılmasının mövcud təşviq mexanizmləri çərçivəsində dəstəklənməsi	Yüksək əlavə dəyərli polad məhsullarının istehsalı və ixrac imkanlarının genişləndirilməsi	
8.3.12.	“Baku Steel Company” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən tikişsiz boru istehsalı sahəsində istehsal güclərinin yaradılmasının dəstəklənməsi	İN		2027–2030	Tikişsiz boru istehsalı zavodunun yaradılmasının mövcud təşviq mexanizmləri çərçivəsində dəstəklənməsi	Tikişsiz boru istehsalının artırılması və ixracyönümlü yüksək əlavə dəyərli metal məhsullarının istehsalının genişləndirilməsi	
Prioritet istiqamət 8.4. Alüminium sənayesinin inkişafı							
8.4.1.	Gəncə şəhərində “Azəralüminium” MMC-nin elektroliz zavodu layihəsinin tamamlanması və istehsal gücünün artırılması	AİH	İN	2027–2030	TİƏ hazırlanması, ilkin layihələndirmə işlərinin tamamlanması	Təfsilatlı layihələndirmə işlərinin tamamlanması, əsas avadanlıqlarla təchizat	Elektroliz zavodunun illik istehsal gücünün 100 min tona çatdırılması
8.4.2.	Alüminium yayma məhsullarının istehsalı üzrə yeni layihə çərçivəsində istehsal güclərinin artırılması	AİH	İN	2027–2030	TİƏ hazırlanması, ilkin layihələndirmə işlərinin tamamlanması	Təfsilatlı layihələndirmə işlərinin tamamlanması, əsas avadanlıqlarla təchizat	Alüminium yayma məhsullarının illik istehsal gücünün 50 min tona çatdırılması

8.4.3.	Alüminiumun dərin emalı üzrə prioritet məhsulların müəyyən edilməsi, onların digər sənaye sahələrində xammal və yarımfabrikat kimi istifadəsi imkanlarının araşdırılması, habelə bu sahədə özəl sektor tərəfindən təqdim edilən layihələrin təşviqi	İN	AİH	2027–2029	Bazar tələbatı və məhsul istiqamətləri üzrə təhlillər aparılması	Prioritet məhsullar üzrə investisiya layihələrinin həyata keçirilməsinə və stimullaşdırıcı mexanizmlərin tətbiqinə başlanılması	Dərin emal məhsulları üzrə yerli istehsalın genişləndirilməsi
8.4.4.	Azərbaycan İnvestisiya Holdinqi tərəfindən hazırlanan TİƏ sənədinə uyğun olaraq, maliyyələşdirmə mənbələrinin müəyyən olunması və aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə birlikdə kalsinasiya və anodbişirmə zavodunun tikintisinin həyata keçirilməsi	AİH	İN, MN	2027–2030	Azərbaycan İnvestisiya Holdinqi tərəfindən TİƏ-nın hazırlanması, maliyyələşdirmə mənbələrinin müəyyən olunması və aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə birlikdə zavodun tikintisi üçün ilkin hazırlıq işlərinin görülməsi	Zavod üzrə tikinti-quraşdırma işlərinin aparılması və əsas avadanlıqların tədarükünün təmin edilməsi	TİƏ-nin nəticələri əsasında kalsinasiya və anodbişirmə zavodunun istifadəyə verilməsi və anod istehsalının təmin edilməsi
8.4.5.	Zəylik-Alunit yataqlarında alunitin sənaye istifadəsi və ondan alüminium oksidi və alüminium istehsalı imkanlarının qiymətləndirilməsi	AİH	ETSN, İN	2027–2030	Geoloji və texnoloji tədqiqatların aparılması	TİƏ hazırlanması və sənaye tətbiqi üzrə qiymətləndirmənin aparılması	TİƏ-nin nəticələrinə uyğun olaraq, alunit əsaslı sənaye istehsalının qurulması ilə bağlı təkliflər hazırlanması
8.4.6.	Özəl sektor tərəfindən illik istehsal gücü təqribən 200 min ton olan yeni ilkin alüminium istehsalı müəssisəsinin qurulması imkanlarının qiymətləndirilməsi	İN	AİH	2027–2030	Layihənin həyata keçirilməsi imkanlarının və potensial investorların müəyyən edilməsi	Potensial investorlarla danışıqlar aparılması və investisiya modelinin formalaşdırılması	İllik istehsal gücü təqribən 200 min ton olan yeni ilkin alüminium istehsalı müəssisəsinin yaradılması ilə bağlı qərar qəbul edilməsi və potensial investorun müəyyən olunması

Prioritet istiqamət 8.5. Əlvan və qiymətli metallar sənayesinin inkişafı							
8.5.1.	Kəlbəcər rayonunda Söyüdlü (Zod) qızıl yatağı üzrə hasilatın və emal prosesinin qurulması və sənaye istismarına başlanılması	"AzerGold" QSC	ETSN	2027–2030	Geotexniki və hidro-geoloji tədqiqat işlərinin aparılması, yatağın mövcud ehtiyatlarının dəqiqləşdirilməsi üzrə qiymətləndirmə hesabatının, maliyyə modelinin hazırlanması, dağ-mədən işlərinin inkişaf planının tərtib edilməsi	Filizin zənginləşdirilməsi (flotasiya) üsulunun qiymətləndirilməsi, TİƏ hazırlanması və yekun investisiya qərarının qəbul edilməsi ilə bağlı təkliflərin təqdim olunması	Flotasiya zavodunun və əlaqədar infrastrukturun qurulması, zənginləşdirilmiş filiz (flotokonsentrat) istehsalına başlanılması və satışının təşkili, habelə yekun investisiya qərarına uyğun olaraq metal emalının təşkili və yatağın tam həcmdə sənaye istismarına başlanılması
8.5.2.	Balakən rayonunda Filizçay polimetal yatağının TİƏ sənədinin hazırlanması və bunun əsasında tikinti işlərinin aparılması üçün qərar verilməsi	"AzerGold" QSC	ETSN	2027–2030	Tədqiqatlar aparılması və optimal emal üsulunun təyin edilməsi	TİƏ sənədinin hazırlanması və yekun investisiya qərarının qəbul edilməsi	Yekun investisiya qərarına uyğun olaraq tikinti işlərinin həyata keçirilməsi
8.5.3.	Elbəydaş filiz yatağının minalardan və digər partlayıcı sursatlardan təmizlənməsi və istismara hazır vəziyyətə gətirilməsi	ANAMA	ETSN	2027–2028	Yataq ərazisində mina və partlayıcı sursatlarla çirklənmiş sahələrin müəyyənləşdirilməsi	Müəyyən edilmiş sahələrin minalardan və digər partlayıcı sursatlardan təmizlənməsi	Təmizlənmiş yataq ərazisinin istismara hazır vəziyyətə gətirilməsi
8.5.4.	"R.V. Investment Group Services, LLC" və onun əməliyyat şirkəti tərəfindən Ağdərə rayonunda Dəmirli mədən-filiz yatağının istismarının davam etdirilməsinin dəstəklənməsi	"AzerGold" QSC	İN, ETSN	2027–2030	"R.V. Investment Group Services, LLC" ilə bağlanmış müvafiq sazişə uyğun olaraq Dəmirli mədən-filiz yatağının istismarının davamlılığına mane olan problemlərin müəyyən edilməsi	Müəyyən edilmiş problemlərin aradan qaldırılması ilə bağlı zəruri dəstək tədbirlərinin həyata keçirilməsi	

8.5.5.	“R.V. Investment Group Services, LLC” və onun əməliyyat şirkəti tərəfindən Xarxar və Qaradağ mədən-filiz yataqları üzrə işlənmə və hasilat dövrünə keçidin təmin edilməsinə dəstək göstərilməsi	“AzerGold” QSC	İN, ETSN	2027–2028	“R.V. Investment Group Services, LLC” ilə bağlanmış müvafiq sazişə uyğun olaraq Xarxar və Qaradağ yataqları üzrə işlənmə və hasilat dövrünə keçidin təmin edilməsi məqsədilə problemlərin müəyyən edilməsi	Müəyyən edilmiş problemlərin aradan qaldırılması ilə bağlı zəruri dəstək tədbirlərinin həyata keçirilməsi	
8.5.6.	Naxçıvan Muxtar Respublikasında qızıl və mis yataqlarının istismara cəlb edilməsi	“AzerGold” QSC	ETSN, İN	2027–2030	Ortakənd qızıl yatağı üzrə TİƏ sənədinin yekunlaşdırılması və yekun investisiya qərarının verilməsi	Ortakənd qızıl yatağı üzrə emal müəssisəsinin tikintisinə başlanılması, digər prioritet yataqlar üzrə ilkin qiymətləndirmə aparılması	Ortakənd yatağı üzrə hasilata başlanılması və digər prioritet yataqların istismara cəlbi ilə bağlı yekun investisya qərarının qəbul olunması
8.5.7.	Strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) emalı imkanlarının və Azərbaycan Respublikasının bu sahədə regional mərkəz kimi formalaşması perspektivlərinin araşdırılması	İN	ETSN	2027–2030	Strateji əhəmiyyətli mineralların (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) prioritet siyahısının müəyyən edilməsi və onların emalı üzrə mövcud potensialının qiymətləndirilməsi	Prioritet minerallar üzrə potensial məhsul qruplarının, emal texnologiyalarının, xammal təminatının, investisiya və ekoloji tələblərin qiymətləndirilməsi və perspektivli istehsal istiqamətlərinin seçilməsi	Perspektivli emal istiqamətləri üzrə investisiya imkanlarının və Azərbaycan Respublikasının regional emal mərkəzi kimi formalaşması üçün zəruri institusional, texnoloji və investisiya mexanizmlərinin müəyyən edilməsi
8.5.8.	Ölkə ərazisində yerli və idxal xammal əsasında mis emalı üzrə metaləritmə müəssisələrinin yaradılması imkanlarının araşdırılması və müvafiq təkliflər hazırlanması	İN	“AzerGold” QSC	2027–2028	Yerli və idxal xammalı əsasında mis emalının mövcud vəziyyətinin, xammal təminatı imkanlarının, daxili və xarici bazar tələbinin araşdırılması və qiymətləndirilməsi	Mis emalı üzrə metaləritmə müəssisələrinin yaradılmasının texniki-iqtisadi səmərəliliyinin, potensial istehsal güclərinin və	Aparılmış qiymətləndirmənin nəticələri və hazırlanmış təkliflər əsasında mis emalı üzrə metaləritmə müəssisələrinin yaradılmasının

						məhsulların daxili və xarici bazarlarda satış imkanlarının qiymətləndirilməsi və müvafiq təkliflər hazırlanması	məqsədəuyğunluğuna dair qərar qəbul edilməsi
8.5.9.	Əlvan və qiymətli metallar, eləcə də strateji əhəmiyyətli minerallar (nadir torpaq elementləri daxil olmaqla) sahəsində inkişafın təşviqi məqsədilə əlavə stimullaşdırıcı tədbirlər və güzəşt mexanizmləri üzrə təkliflər hazırlanması	İN	"AzerGold" QSC, ETSN, MN	2027–2030	Müvafiq sahədə mövcud bazar şəraitinin, investisiya mühitinin təhlil edilməsi və əlavə stimullaşdırma ehtiyaclarının qiymətləndirilməsi	Əlavə stimullaşdırıcı tədbirlərin və güzəşt mexanizmlərinin iqtisadi səmərəliliyinin və tətbiqi imkanlarının qiymətləndirilməsi, məqsədəuyğun mexanizmlər üzrə təkliflər hazırlanması və aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə razılaşdırılması	Hazırlanmış təkliflər əsasında iqtisadi cəhətdən məqsədəuyğun hesab edilən əlavə stimullaşdırıcı tədbirlərin və güzəşt mexanizmlərinin tətbiqinə dair qərarların qəbul edilməsi
Prioritet istiqamət 8.6. İnsan kapitalının və elmi potensialın gücləndirilməsi							
8.6.1.	Dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesinin tələbatına uyğun ixtisaslı kadr hazırlığının və peşə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi	ETN	İN	2027–2030	Müvafiq qurumların sifarişi əsasında ixtisasartırma və təlim proqramlarının hazırlanması	İxtisasartırma və təlim proqramlarının tətbiq edilməsi	Müvafiq sahənin tələblərinə uyğun ixtisaslı mütəxəssislərin hazırlanması və müəssisələrin ixtisaslı işçi qüvvəsi ilə təminatının gücləndirilməsi
8.6.2.	Dağ-mədən (metal filizləri) və metallurgiya sənayesi üzrə elmi potensialın artırılması, araşdırma və inkişafın dəstəklənməsi, ali təhsil müəssisələrinin sənaye ilə əməkdaşlığının gücləndirilməsi	ETN	İN	2027–2030	Müvafiq sahədə elmi potensial və ali təhsil müəssisələri-sənaye əməkdaşlığının mövcud vəziyyətinin təhlil edilməsi	Araşdırma və inkişafın dəstəklənməsi və elm, ali təhsil müəssisələrinin sənaye ilə əməkdaşlığının genişləndirilməsi üzrə proqram və təşəbbüslərin hazırlanması	Elmi araşdırmaların dəstəklənməsi və elm, ali təhsil müəssisələrinin sənaye ilə əməkdaşlığı əsasında müvafiq sahədə innovasiya və kadr potensialının gücləndirilməsi

9. Akronimlər və ixtisarlar

AİBNDA	–	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi
AİH	–	Azərbaycan İnvestisiya Holdinqi
ANAMA	–	Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi
“AzerGold” QSC	–	“AzerGold” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
ETN	–	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi
ETSN	–	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi
ƏN	–	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi
ƏƏSMN	–	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi
İN	–	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi
MN	–	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi
RİNN	–	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi
SOCAR	–	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti